

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

De quatuor Hominum nouissimis - Qvi Qvidem Sacri Adventvs Qvatvor
Hebdomadis accomodati: Sed & Concionvm Fvnebrivm materiam abundè
suppeditant

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1629

Feria Secvnda Post Dominicam I. Adventvs. Qvid Sit Mors.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56277](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56277)

FERIA SECUNDA POST
DOMINICAM I. AD-
VENTVS.

QVAD SIT MORS.

Partitio.

- I. Quid mors sit horrida.
- II. De eius quidditate.
- III. Proprietate.
- IV. Effectibus.
- V. Quod mortis conditor non sit Deus.

Memorare nouissima tua. & presertim quid
ipsa mors sit, & in aeternum non peccabis.
Eccles. 7.

FIGVRA.

Dan. 2. DANIEL Propheta cum Suis, quæ totius Persæ metropolis est, ageret, prodigiosum quendam arietem, duobus instructum cornibus, ac per quatuor mundi plagas cursitantem, & omnibus quæ in orbe erant animalibus insultantem vidit. In periculo hoc ariete mortis mihi imaginem videor intueri, quæ duobus minitans cornibus, fato inquam violento & naturali, toti omnino orbi imperans, insultans ac dominans, omnes quos in mundo reperit homines, animalia inquam rationalia, ad terram deiecit & prosternit. O monstrum horrendum, informe, ingens! ô perniciose & sternax aries! ô bellua rabie ac furore percita! Hanc vobis hodierna die pluribus describere ac nativis coloribus depingere decreui. Sed prius sanctissimi Spiritus opem, idque gloriosæ Virginis intercessione, imploremus, quam obrem Gabrielis eam Paranympsi verbis salutemus:

AVE MARIA.

Peripateticorum Princeps Aristoteles, cum mortem describeret, de quæ eius vio-

lencia loqueretur, nam omnium terribilium terribilissimum & teterrimum, appellare non dubitavit. Et non sine ratione, tristi hoc & ferali schemate horrendam, ac sæuam hanc Parcæ produxit, sicut enim nihil vita est carius aut iucundius, ita quoque nihil morte tetrius aut horribilius. Et sane si ea fugere solemus quæ noxia sunt, mortem imprimis, quæ noxia est ut quæ maxime, fugere & abhorreere par est, cum illa parentes, amicos; bona, facultates, vitam denique ipsam violenter auferat, & inuitis quodammo do extorqueat. Tanta quoque eiusdem feritas est ac truculentia, ut vniuersa eam natura rerum perhorrescat, ac nullum etiam, vel exiguum, reperitur animalculum, quod non occulto Dei naturæque instinctu mortem horreat, & omni se ratione aduersus hanc bellatricem tueatur, omnia nimirum naturæ arma adhibendo, ut vitam ab iniuria ac periculo propulset.

Brasidas Lacedæmoniorum dux, referentur *In Apoph.* te Chæronensi Plutarcho, quodam tempore carycas comedens, murem inter easdem reperit, qui cum digitum eius præmordisset, fugit: Brasidas autem ad suos conuersus dicere cepit: Ecce, quid non faciat mortis timor, videte ut etiam pusillis animalculis stimulum & audaciam suggerat, ut se etiam aduersus homines defendant. Ut paucis concludere merito possim, morte nihil esse horribilius, terribilius aut formidabilius, eamque monstrum quoddam informe esse, ac crudelem animarum carnificem.

Ipsa namque est tartarea illa Proserpina, quæ ferales illas sorores, vitæ humanæ penstrahentes, semper occupatas habet, ac nunquam vacare sinit. Ipsa est barbarâ illa ac sæua leæna, quæ à tot iam retro annis & sæculis, per huius mundi agros discurrens, sine vlla misericordia aut clementia, quidquid vitam nactum est, occidit, intemnit, trucidat. Ipsa est crudelis illa Megara, veterana illa ac versuta venefica, quæ iam à quinque annorum millibus, sine omni vita viuunt, sine regno, dominatur, mille latrocinis, homicidiis, incendiis & parricidiis nobilis. Est denique fera illa ac pestilens bellua, quæ statim ut

in or-

in orbem terrarum ingressa est, eundem tabo & contagio miserum in modum infecit ac perdidit. Ita namque locutus est Paulus: *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit.*

Rom. 6.

Basiliscus vt Phisici, & S. Bernardus sermone in Psalmum, *Qui habitat in adiutorio*, tradunt, serpentis genus est quoddam adeo virulentum & pestilens, vt solo etiam intuitu intruentes enecet, ac mori cogat. Huius naturam ipsa imitatur mors, quæ etiam longe venenosior est: nã statim vt infelici peccati aluo egressa est, infelicem & incautum Adamum pestifero sui intuitu infecit, ac mori coegit, istuque quodam inexpectato omnem eius posteritatem in Paradiso terrestri vulneravit. An non creditis? sed scriptum est, *In quo omnes peccauerunt.* O venenum, ô lucem, ô stragem! in hodiernum vsque diem vulneris illius cicatrices ac notas gestamus.

Rom. 5.

Mendaciorum concinnatores Poetæ, Pandoram quandam fixerunt, quæ miseris & calamitatibus, quas quotidie nimis, heu! frequenter experimur, ianuam referat, ac mille ærumnarum, malorum morborumque plaustra in orbem inuexerit. Hoc quidem fabulosum & commentitium, certum tamen & indubitatum est, mortem, peccato genitam, veram quandam pandoram esse quæ quoddam malorum diluuium & illiadem in hunc mundum inuexit, interq; homines, & rabiem, passiones, cædem, ignem, ac ferrum, infelici, proh! semine seminavit.

Mortis victoriz.

Ad hæc priora adiungo, ipsam, v eterem illam Amazona & efferam bellatricem esse, quæ tot præliis interfuerit, tot expeditiones confecerit, quæque semper victrix euaserit; Quod pluribus iam demonstro.

Gen. 7.

Diluuii tempore licet inuisitata quadam magnitudine & colossea statura viri hinc inde orbem incolerent, vniuersum nihilominus orbem expugnare ac pessundare non dubitavit. Et de facto quadraginta dierum spacio tanta eundem vehementia aggressa est, vt ipsum & vniuersos ipsius incolas à maximo vsque ad minimum, sine

vlo pietatis intuitu, octo tantum animabus arcæ præsidio seruatis, internecione deluerit.

Multis deinde post annis nauale quoddam prælium adornans, Ægyptiorum copias tanto furore inuasit, vt omnes vna cum Rege Pharaone, rubro mari, veluti naufragi, submersi miserime interierint, vt qui cladis nuntius foret, nullus ereptus sit. Vt interim hic taceam, quod multis ante annis integram prouinciam & quinque florētissimas ciuitates primo impetu expugnarit, inque cineres redegerit, omnibus incendio, præter Loth cum suis ab Angelo eductura, consumptis. Vultis plura? Videte quæso, vt illa furis & minis accincta, Davidis regnum stricto ferro ingrediatur, vt vnico momento septuaginta hominum millia peste & contagione exstinguat. Inde mecum in Sennacherib Regis Assyriorum castra properate, atque ibi videbitis, vt nocte vna centum octoginta quinque bellatorum millia ad orbem mittat.

An non hæc terribiles quædam victoriz sunt? an non ipsa furibunda & truculenta bellatrix? Modo quidem non nisi velitatur, ac leuia quædam prælia conferit, quamuis semper victrix abscedat, sed in mundificam cruentum mouebit prælium, vt omnia sit euersura & vnico momento destructura: nam, *Quis est homo qui viuet, & non videbit mortem?* O crudelitatem & tyrannidem inauditam! quæ horrenda ipsa mors est! tanta namque eius immanitas & rabies, vt sapiens dicere non sit veritus, vnicam eius recordationem sufficere, ad homines à peccatis retrahendos, *Recordare nouissimarum, & in aeternum non peccabis.* Quæ verba vt melius & accuratius vobis exponam, quid ipsa mors sit, pluribus demonstro, ac deinde quæ nã eius potentia & robur. Vestris materia hæc digna futura est auribus, modo benignas mihi eas accommodetis.

Principio igitur, ipsa mors, vt ad viuam tam delincam, ac suis coloribus depingam, vitæ est inimica & penitus contraria, mera quædam privatio, merum nihil, & chimæra quædam mentis imaginatione concepta.

II. Quid sit mors.

¶ It

Est furor quædam infernalis, crudelis, immittis, variis venenis imbuta, à primo ortus sui tempore sanguini & stragi adueta. Est sathanæ filia, sed per eius inuidiam cõcepta: nam *Sap. 2.* *Inuidia dicitur mors intravit in mundum.* Infelix profecto filia, multis infelicitatibus ac malis stipata, doloribus & ærumnis instructa, morbis accincta, ac non nisi cladem & perniciem spirans, est crudelis illa carnifex, quæ statim ut infelix ac funesta illa sententia aduersus primum præuicatorum in paradiso lata est, nunquam non cruces erexit ad illaqueandum, nunquam non rotas compegit, ad crucifragium, semper arma cudit ad occidendum, semper & ubique theatra construxit ad fontes & infantes capite truncandos; nunquam denique non varia supplicia excogitauit, ac tormenta adinuenit, ad miseros mortales torquendos & cruciandos.

Mors quoque est crudelis illa grando & communis mundi calamitas, quæ ægros euulatu, domos luctu, cõmiteria complet ossibus, & cineribus, quæ colonis rura, vrbes ciuibus viduat, ut dicere liceat, *Nunc cinis est ubi Troia fuit.* Est etiã inhumana illa & barbara bellatrix, pacis inimica, quæ inimicitias caufatur, & lites fouet, quæ diuortia seminat, quæ sacra illa connubia, quibus anima corpori sociata est, violat ac dissoluit; vinculum illud indissolubile violenter abrumptens, corpus quidem hic in terra retinens, in altero vero mundo animam innumeris periculis exponens.

Adhæc, ut melius philosophemur, mors est inexorabilis & implacabilis illa Parca, quæ postquam variis nos in lecto doloris infirmitatibus afflixit, & tantum non confecit, lento nos quodammodo igne excoquens, tandem penitus enecat ac miserum in modum suffocat, nudos denique in altero sistit mundo.

Ecc. 5. Docuit me hoc Ecclesiasticus, *Sicut egressus est nudus de utero matris sue, sic reuertetur nil auferet secum de labore suo.* Et ex postulationem hanc tandem concludens ait, *Miserabilis prorsus infirmitas, quomodo venit, sic re-*
Tom. 4. Bess. Aduent.

uertetur. Miserandi huius casus acerbiorum nimium quantum etiam deplorauit Iob, dicens, *Nudus egressus sum de utero matris mee, & Iob. 1.* *nudus reuertar illuc.*

Nondum intellexistis, Auditores, quid ipsa mors sit? dicam apertius, ipsa est nobilis illa prædatrix quæ nos dispoliat, denudat, ac facultates nostras deprædatur, quæ postquam mille nobis plagas, & quidem lethales infligit, ferali tandem capulo nos includit.

Et sane est famosa illa prædatrix quæ præter aurum, vitam quoque mortalibus eripit, ac nudos omnino mediis in calamitatibus destituit, quod ex Amos Propheta hausimus, dum ait, *Nudus fugiet illa die,* id est, lugubri illa ac tragica die miserum hocce corpus nudum omnino fugam capeffet. Michæas vero funestum hunc casum animo voluens, huic se prædatrici in prædam seruari, ab eaque despoliandum ingemiscit, *Vadam spoliatus & nudus,* quæ diceret, *Mich. 2.* *Quid? tantane tua futura est feritas & truculentia, o prædatrix, ut me despolies, ac nudum demittas? adeone crudelis & effera ex-istis, me ut instar militis exarmati in alterius mundi regionem audeas in opem remittere? sed desine lamentari, Michæa, & audi ut sententiæ tuæ accedat & Iob, *Diuis cum dormierit nil secum auferet: bene dicit Nihil,* *Iob. 27.* *quia nec aurum, nec argentum, nec gemmas non diuitias, sed nihil penitus: non robur, non venustatem, non honores, non dignitates, nec quidquam omnino præter vilem panniculum.**

Hic, hic repetendum est, quod olim miser ille ac nudus Iob ærumnis exsaturatus sæpius repetebat, *Ego ille quondam opulentus, repente contritus sum, tenuit cruricem meam; confregit me, posuit me sibi quasi in signum.* Vnica scilicet mors hanc mihi calamitatẽ superinduxit, vita simul, delictis me priuauit, neque vnum sibi videtur delegisse, in quem omnia furoris sui iacula detorqueret. O crudelitatem, o tyrannidem, o prædas! At nondum hic finis.

Mors, ut ad viuum magis adhuc exprimitur, est voluptatum omnium finis, delicia-

liciarum terminus, ac mundi valedictio mors est geminorum illorum, anima videlicet & corporis, à se inuicem separatio, est microcosmi huius ruina, naturæ euerfio, carnis huius tenellæ corruptio ac destructio.

1. *Phyf. 1.* Dixit quidem olim Aristoteles, materiam omnis corruptionis esse principium, at si hoc ipsum de morte dixisset, melius profecto mea quidem opinione, veritatis scopum attigisset, ipsa namq; velut quidam fons est & ongo omnis corruptionis naturalis, quid enim est in mundo quod illa non destruat, corumpat ac denique evertat? Ipsa est quæ membra motu, vi sensitiua sensus, capillis caput, calore vegetatiuo hepar, calore vultum, ac linguam loquendi facultate priuat.

Vnde de se apud Poetam gloriatur:

*Priuauiq; manus sceptris, diademate crines,
Os verbum, & luce oculos, membra omnia motu.*

Ipsa est, per quam & propter quam omnes dignitates, & beneficia opulenta finem accipiunt, in qua diuitia atque adeo quidquid possidemus terminatur, in qua denique vita esse definit. Mors adhæc, ò iudices qui iudicatis orbem, est omnium controuersarum finis, omnium causarum vltimum, ipsa est duorum illorum decretorum, quæ vere sanguinea sunt, & amara, aduersus Adami posteritatem latronum, & in Genesim, velut in

Gen. 1. *In quacunq; die c. mederis, morte morieris.* Alterum vero, *Psalm. 103.* *In puluerem reuertetur.* Executio, inquam, cui nullus omnino refragari queat, decreta, in quibus nulla erroris commissi fiat mentio, & in quibus iuridice agere non liceat.

Gen. 3. Ipsa est, ò luteconsulti, vltimum litium tribunal, quæ disceptationibus vestris silentium imponet, in qua vos certum est causa caluros, ita vt ne hiscere quidem contra ausuri sitis, & debitum naturaliter vobis annexum persoluturi. Ipsa est, ò causidici, forensisque rabulæ, praxeos vestra euerfio, omnium vitiligationum vestrarum terminus, vbi nimiram causidico non erit opus, sed suas quisque partes agere, ac tueri debet.

Ipsa est, ò mercatores, omnium mercium proscriptio, omnium officinarum direptio ac præda, ipsa est honorum cessio, ac mera diuitiarum vorago & naufragium. Ipsa est venustatis vestra ò mulieres defloratio, vanitatum & ineptiarum deprædatio, omnis mundi ablegatio, atque vniuersa stultitiæ dementiæque conclusio.

Præterea, ò anima mea, ipsum mori, est latius ac superbiis & insanis structuris valedicere; diuitias ac facultates omnes desere; liberos carissimos & iucundissimos relinquere, deliciis voluptatibusque spoliari, societariis ac contuberniis sodalium, etiam maxime necessariorum, in æternum priuari.

Hinc ad Heliodorum Hieronymus, *O mors qua fratres diuidis & amore sociatos crudelis ac dura dissocias.*

Pergamus, mori etiam, cogites anima, est se ad iacendum sub duro saxo componere, idque in æternum, & perpetuo, nam *Sepulchra eorum in æternum.* Mori etiam, est ex hoc mundo, sine vlla amplius huc redeundi spe discedere. Dicitur enim, *Spiritus vadens & non ediens,* est ver- *Psalm. 77.* mibus epulum parare, bufonibus mensam instruere, ac nostra hac carne tetros pascere serpentes.

Mori adhæc, est in longinquam regionem secedere, incognita adire loca, loca, inquam, quæ nunquam prius anima adiit, adeo vt ignoret; apud quos ei sit diuertendum, vtrum apud superos, an apud inferos ei manendum. Hinc animam suam alloquens Bernardus, ingemiscit, *O anima mea, quis erit ille paucorū cum dimissis omnibus sola ingredieris ignotam tibi penitus regionem, vbi occurrentia cateruatim terribissima monstra videbis?* An non egregiæ vobis & luculentæ rei adeo deformis descriptiones videntur? luculentiores adhuc magisque eius naturam exprimentes, depromam.

Pictores, vt facile legam & veteranam *Mors vt à pictoribus depingatur.* inc venificam suam depingerent coloribus, non melius sese illam effingere posse putabant, quam si eam anatomice spectandam

Standum proponerent, & in forma sceleti, & cadaveris alicuius exsucco & exanguis, vndiq; difformati, auribus & naribus truncati, cui lumen ademptum, falce deniq; armati, eam efformarent. Ad viuum hæc delineatio est, & quæ eiusdem naturam & agendi rationem exprimat quam perfectissimè. Nuda quidem est, vt doceat, nudis nobis hinc esse discendum, vt quales nos vita exceperit, tales quoque mors hinc auferat. Naribus truncata est, forsitan vt exoticos & peregrinos se odores, ac Sabæos suffitus contemnere ostendat. Sed cur cassâ est in lumine? Tria in omnes cæca describuntur: Amor nimirum, Mors, & Iustitia. Amor quidem, quod omnes promiscue sine vllò intuitu feriat. Iustitia, quod omnes sine respectu, aut personarum acceptione diiudicet. Mors vero, quod omnia sine intuitu perstringat, & obuia quæque demetat: eodem nempe pede pauperum pulsar tabernas, Regumque turres, ac superba Principum palatia. Vnde versiculus ille tritialis:

*Est commune mori, mors nulli parcat honori,
Diuis & sortis veniunt ad funera mortis.*

Cur denique caret auribus? vt surdam se doceat & inexorabilem, immitem: quæ sine vlla pietate quoslibet interimat, sine vlla exceptione trucidet, denique quæ crudelis sit & truculenta, vtpote quæ clamoribus non fleatur, lachrymis non moueatur, & ad preces nostras velut rupes obsurdescat.

Atque hinc factum puto, cur nulli vquam populi, licet idololatria excæcati, mortem vt deam coluerint, aut aliqua ei libamina vel sacrificia obtulerint: quamuis aliqui eo dementia venerint, vt etiam rebus insensibilibus, vt Soli, Lunæ, & Stellis, imo & brutis animalibus, & iis etiam vilibus, diuinos honores attribuerint, sacrificia, sacerdotes ac festa instituerint, sciebant nimirum eam esse inexorabilem, nec centenis etiam hecatombis placabile. Hinc à Pericle Atheniensium duce & oratore *A tropbos inexorabilis* appellata est, & à Poetarum principe Virgilio, *Inexorabile fatum*.

Neque enim precibus fleatur, nec mortaliu vota exaudit:

*Nec, si trecentis quotquot eum dies,
Amice places illacrymabilem
Plutonatauris.*

Vnde, quod de tyranno quodam Babylo-
nio apud Prophetam legimus: *Non fleatur, Hier. 13.
neque parcat, neque miser escitur.* Quid obstat, cur non de morte, quæ plena feritatis est ac truculentæ, quæ nullis vel lachrymis vel precibus expugnari potest, dici queat; quamobrem non inscite auribus truncata describitur.

Aspis ne voce incantantis ac psylli moueatur, cauda alteram aurium obturare comparatur. *Mors aspidi
suevit, & alteram deinde terræ affigere.* Mors profecto viperæ non vsque adeo ab-
militis est, sed venenosa est, ac tanta malitia tumens, vt ne clamoribus euinci, aut lachrymis fleati posset, auribus carere voluit. Huc nimirum respexit regius Vates, cum ait: *Fit Pjal 57.
ror illi secundum similitudinem serpentis, sicut aspidis surde, & obturanti aures suas, quæ non audiet vocem inimici.*

Quid potro per falces hanc, qua feralis hæc Megæra accincta est, denotari putatis? cur hæcce arma vibrat? id vero mysterio non vacat; sed hinc edocemur, omnia eam promiscue sine vlla personarum acceptione secare, rescindere, ac demerere. Ioannes in Apocalypsi vidisse se ait Angelum nubi infidentem, acutissima falce armatum: *Et vidi, & ecce nubem candidam, & super nubem sedentem simili filio hominis, habentem in capite suo coronam auream & in manu sua falcem acutam. Cap. 14.*

Cur illum falce instructum putamus? an non magis ex decoro fuisset ensis? minime gentium, gerebat quippe ille imaginem iudicis, qui vniuersum aliquando orbem iudicaturus est; & falx illa denotabat, magnates cum ac gregarios, summos & imos, Reges ac pauperes, æquali sorte & pari respectu demesturum, iudicaturum & condemnaturum. Hinc fortasse mors, quæ iudicis huius iustitiam exequitur, iisdem armis instructa est vt doceat, se imis summis æquare, & pari conditione purpuratos

ratos simul & pannosos, Imperatores simul & mendicos, sapientes simul & idiotas, nobiles simul & colonos, mortis legibus subiicere.

Simile. **Mundus prae-
tro florife-
ro compara-
ratur.** Quam varia florum genera aestiuo tem-
pore in pratis viridantibus comparent:
quanta colorum & odorum varietas, quanta
in magnitudine & vitore inaequalitas? sed
quam primum ut mellor falcem iniecit, flo-
resque & herbae ad terram deiectae sunt, nul-
lum amplius discrimen apparet, sed omnes
eandem sortem, magna simul & paruae, pul-
chrae non secus ac contemptibiles, subierunt.
Mundus, mihi credite, instar prati cuiusdam
aut viridarii est, in quo homines florum vi-
ce funguntur, (nam *Sicut flos agri sic efflorescit*)
sed magnitudine hi omnes inter se discre-
pant, honoribus & fortunis sunt impares,
sed ubi atra mors falcem immisit, omnes su-
bito pares & aequales fiunt. Vnde Poeta:

Psal. 102.

Omnia mors aequat.

*Lib. de natu-
ra & grat.*

Egregiam porro super hoc meditatio-
nem instituit Augustinus: *Respice*, inquit, *se-
pulchra & discerno, si potes, irum a Rege, sortem
a debili, pulchrum a difforni*, quasi dicere vo-
luisset: Perpende tecum, vbinam modo sint
regum sceptrum, Cardinalium galeri, tricoro-
nides Pontificum infulae? ipsa mors aequat
omnia: vbinam iam sint Samsones, Gedeo-
nes, vbinam Hercules & Achilles: discerne
mendicum a diuite, seruum a domino, dic-
quinam fuerint Crassi, Mydae, Craesi, & Sa-
lomones.

**Mundus in-
genti siluae
comparatur.**

Et sicut in vasta & densa silua, quamdiu
viret, diuersa arborum genera videmus, frō-
dosas quercus, vmbrosas fagos, nodosas iu-
mperos, spinosa aquifolia, tublime natantes
populos, ac semper virides pinos, aliasque
arborea & numero infinitas, & colore va-
rias, quarum haec per terram serpunt, illae ca-
put & comas intra nubila condunt, quarum
illae e floribus, haec e frondibus, aliae vero e
fructibus dignoscuntur: quarum haec viles
sunt, & abiectae, illae vero nobiliores, & no-
bilitium vsui ac deliciis destinatae: sed quam-
primum ut securis in illas impacta est, &
illae in ignem coniectae, inque cinerem re-
ductae; quis, obsecro, cedrum e rubo, myr-

tum e genista, sacras lauros e siluestri erica
queat discernere? *Quis neger mundum
ita quoque siluam dici posse, homines vero
arborea? & sane silua haec quamdiu viret,
variis coloribus distincta est. Hos namque
e verborum frondibus discernere est. Qui-
dam enim ignari sunt & bardi, quidam vero
facundi & disertis, aliqui etiam Philosophi,
illos autem e floribus. Hi etenim formosi,
illi deformes sunt, atque non eadem est om-
nium florendi ratio. Alios denique cog-
noscere datur ex fructibus, id est, operibus
& factis vere heroicis, quosdam enim vide-
mus strenuos & generosos, alios diuites, a-
lios vero pauidos, meticulosos, ac nihil pra-
inopia aggredi audentes. Sed statim ut mors
incisionem fecit, omnesque in cineres & pu-
tredinem redegit, nullum amplius discrimen
apparet, pari omnes gaudent sorte, nulla-
que tum differentiae fit mentio, in quam rem
peregreiam Plutarchus historiam submi-
nistat.*

Diogenes ille Cynicus, quem ridentem
verum dixisse, atque optime rerum humana-
rum conditionem exposuisse constat, cum
quodam tempore bultuaria obambulet, &
sepulchrae curiosus inspiceret, Alexandrum
Macedonem obuium habuit: cumque
ille peteret, quid inter mortuos ageret vi-
uus, aut quidnam quaereret, respondit: A
tanto iam tempore in hoc bultuario, vasto
hoc ossium aceruo, in tot caluariarum con-
gerie, patris tui Philippi, qui toties olim
Graeciae terror fuit, caluariam & ossa qua-
raro, sed a ceteris eo nequeo dignoscere.
Docere voluit Satyricus ille Philolophus, in
mundi huius palatio, magnum quidem esse
hominum differentiam, sed in futura mor-
tis aula omnes eadem sorte gaudere, sibi-
que esse quam simillimos, ac Reges & pau-
peres, nobiles & colonos nihil penitus in-
ter se differre. Hoc est schema, atqui hi
sunt colores, quibus pictores mortem de-
pingere solent, sed etiam haud dubie ve-
stem Prophetae nostri eidem circumdant.
Isaias namque regem Ezechiam loquentem
inducens, leoni eam ferocissimo compara-
uit: *Quasi leo sic contrivit omnia ossa mea;*
variis

In Apoph.

Cap. 38.

variis me morbis excrucias, & cruciatibus diuexans. Item Amos: *Leo rugiet, quis non timebit?*

Amos 3.
Dan. 2.

Daniel vero arietis ei formam attribuit, vt heri memini dixisse, quamuis non omnia vsquequaque ad vnguem expresserim: Restabat namque ostendere, duobus arietem hunc cornibus instructum fuisse, quorum vnum minus, alterum maius. Vt discamus, stemma nulla adeo nobile aut nullam originem adeo plebeiam & humilem reperiri, qua non alterutro horum cornuum feriat. Cornu namq; maiori tangit Pontifices, Imperatores, Reges, Principes, & sanguine illustres, minori vero mechanicos, colonos & triuiales, vilemque plebeculam. Curritabat hic aries, ad Orientem & Occidentem, ad Aquilonem & Austrum, & ad quatuor mundi plagas, idque magno impetu & furore, vt hinc manifestu fieret, mortem sine vilo annorum aratusue intuitu promissue quoslibet inuadere. Ad Orientem tendit, cum tenellos infantulos vixdum viuere incipientes abripit: ad Occidentem, cum decoctos & decrepitos senes hinc aufert: In Meridiem vero, cum iuuenescentes, & aratis in flore constitutos, in quibus & calor & humor conspicitur, inuadit: ad Septentrionem vero, cum frigescentes, & emosientes, inque senium vergentes prosternt. O crudelem arietem! o belluam saeuam nimis!

Mors latro- ni & furi comparatur.

Iob. 24.
1. Thess. 5.

Sacræ nobis litteræ eam, vt furem, & quidem nocturnum describunt, vnde in libro Iob: *Mane pr. mo. consurget homicida, interficiet egenum, & pauperem per noctem vero erit quasi fur.* Et Paulus in Epistolis: *Sicut fur in nocte, ita veniet.* O raptricem, & funbundam præliatricem! illa namque diripit, aufert & prædatur omnia, ac potentissimos Monarchas despoliatos nudos hinc demittit. Vnde Psalmographus: *Non timeas cum diues factus fuerit homo, & cum multiplicata fuerit gloria domus eius: quonia cum interierit, non sumet omnia, nec descendet cum eo gloria eius:* & Iob de se ipso loquens: *Nudus eg. essus sum de utero matris mee, & nudus reuertar illuc: mors quippe diripiet omnia, sensus, opes, ac vitam denique meam: quod egregie fatuo illi diuiti in*

Euangelio in mentem reuocatur: *Stulte, hæc nobis repetent animum tuam à te, quæ autem parasti cuius erunt? an non ipsa deprædatur omnia, ac nobis etiam inuitis aufert? an non ipsa portus est, in quo omnes nostræ naues exonerantur.*

Luc. 17.
Ser. de v. 1.

S. Bernardus autem eam, vt carnificem depingit, quæ eruci affigat, membra cōfringat, torqueat, homines denique variis tormentis excruciet. Audite verba: *Mors ipsa est crux horribilis, ad quam quoridie festinas, & non attendis? vide quomodo te mors crucifigit, crura distendantur, manus & brachia decidant, pectus anhelat, ceruix languescit, labia spumant, oculi stupefunt, vultus horrescunt, facies exsudet, & morte fracta pallefcit. O nefariam carnificem!*

Mors torto- ri compa- ratur.

O comparationem maxime propriam! E quidem ampliori & digniori eam titulo condecorabo, & Imperatori castrensi comparabo. Hic enim cum arcem aliquã expugnare contendit, numerofo eam prius ciugit milite, deinde peropportuno tormenta ac machinas disponit loco, hodie hanc turrim, cras illud vallum, deinde post aliquot dies aliq; propugnaculum arietat, & quatit postremo vbi omnia deiecta atque ad terram prostrata sunt, adeo vt vi via facta sit, locum ingressus, ferro & flamma in omnes sine vilo læuit discrimine. Id ipsum & mortem cum corpore nostro, quod instar arcis cuiusdam est, agere videmus: partes arcis nostræ præcipuæ ipsi sunt sensus, propugnacula eminentiora ipsi humeri, oculi excubant, brachia velut vallæ & alæ exteriores sunt, venter receptaculum militum, renes velut mœnia, caput vero instar armamentarii est: ipsa autem mors dux est, qui arcem hanc obfudione cingit, modo extremitates & velut promontoria violenter inuadere gestit, pedes nimirum podagricis doloribus excrucians; modo pes latera conatur irrumpere, pleuritidem immittens, mox inuadit capitolium, & locum arcis principem, capiti hemicraniam, lethargum, sensuum stupiditatem, ac caducum morbum creando: manus deinde & brachia paralyti torquet; ipsam tandem arcem vniuersam ita concutiet, vt violenter sibi aditu patefacto,

Item Duci castrensi.

omnia direptura ac vastatura sit. Sed iam satis superque comparationibus his immortalitati sumus, & nimis iam diu monstrum huius inuenustatem, ac turpitudinem ob oculos posuimus: tempus est, ut de fortitudine, ac viribus eius non nihil loquamur.

IV. Tanta porro eiusdem vis est & potentia, nihil ut in mundo reperiri queat, quod sub-
Mortis po-
tentia quã-
ta sit.

Esd. 3.

armis eius non contemiscat, eiusque imperium non reformidet. Et sane non possum quin demeret tres illos Persicos purpuratos, qui coram Dario Rege tam sapienter de fortitudine disceptabant: adeo ut cum vinum, regem, ac foeminam omnium esse rerum fortissima iudicaret, nullus omnino mortis meminerit: quod quiseisset, ne ille veritatis scopum attingisset. Ipsa namque est omnium rerum fortissima, utpote quæ mulieres debellet, Regibus imperet, & crapula sepultos ac vino obrutos ad inferna demergat.

Melius autem, meo quidem calculo, scopum tetigit Paulus, cum in rerum potentium enumeratione, quæ ab amore & dilectione Dei queuquam auocare possent, primo eam loco nominat; cum loquentem audiamus:

Rom. 8.

Certus sum. quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque principatus, neque virtutes, neque infantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos separare a caritate Dei. O propositum vere heroicum! O generosi militis animum! Mortis ecce potentiam virtutibus, Angelis, diabolis, omniq; adeo creaturarum potentia antepont.

Cant. 8.

Sponsa illa in Canticis, amoris, quo dilectus erga dilectam afficiebatur, vim & vehementiam exprimere conata, eandem morti comparat, quasi nihil ea reperiri queat fortius aut validius: *Fortis est ut mors dilectio.* Perinde ac si diceret, Amor tuus mi dilecte, non est transitorius aut inanis, non est dilectio quædam futilis aut leuis, sed affectus quidam ardentior, & amor vehementior, & cum omnium rerum fortissima morte comparandus. Adeo ut nihil in vniuersa rerum natura fortius haberi queat.

Hinc sacræ eam litteræ reginæ nomine Mors regi-
compellant. Quod Paulus testatur dicens: na appella-
Vnius delicto mors regnavit: id est, regina facta tur.
est, mundi que regnum inuasit. Pro quale *Rom. 5.*
imperium, quale regnum! *In omnes homines: Ibid.*
mors pertransiit. Omnes ei vestigales sunt,
& tributum persoluant. Quando vero re-
gnum eius inchoatum est? *Regnavit mors ab Rom. 6.*
Adam usque ad Noysen, etiam in eos qui non
peccauerunt. Quam longa est hæc annorum
series! hem quæ maiestas! quam potens re-
gnum! ô reginam potentissimam!

Amici Tobie longe adhuc sublimius ex- Imperatrix
tulerunt, dum eam Imperatricem vocita- dicitur.
eunt: *Vix effugisti mortis imperium, & adhuc Tob. 2.*
sepelis mortuos? Idipsum & Paulus ad He-
bræos testatum facit: *Qui habebat mortu Heb. 2.*
imperium. Habet igitur mors imperium, &
quidem amplissimum, cui nullum par sit
aut secundum: uterque polus regni eius
limes est, ad quatuor mundi angulos ex-
tenditur, atque vniuersus terrarum orbis
sceptis eius parat. Imperat in Africa, domi-
natur in America, regnat in Asia, in Europa
denique omnes nutum illius perhorrescunt.
Hem quænam princeps, quænam impera-
trix, proh quanta potentia regni est mors a-
ira tui!

In ipso mundi primordio exigua & parua-
rum virum erat inermis quodammodo, &
robore destituta; homines è contra potius
eidem insultabant, cum vitam ad multas an-
norum centurias extenderent, & ad mille-
narium numerum quam proxime accede-
rent: hic enim ad octingentos, ille ad non-
gentos, & quot excurrat annos vitam tra-
hebat: adeo ut nihil in eos iuris aut poten-
tiæ habere videretur; neu homines, nisi natu-
rali quodam mortis genere, deficiente
nimirum humore radicali, & natura salo-
re, possent mori, sed tantam deinde poten-
tiam, truculentiam, & crudelitatem induit,
ut iam sine vlla violentia, deliberate, ex in-
fidis, occulte, ac quacunq; etiam ratio-
ne ac vi, omnes inuadat, obruat, & truci-
det; adeo ut nihil omnino in rerum natura
sit, quod illa ad hominem expugnandum,
corporisque huius muros deiiciendos, qui-
bus

bus anima libere exire queat, non armet, vel adhibeat.

Dan. 2.

Figura.

Nabuchodonosor Babyloniorum Rex ingentem in somnis statuam vidit, cuius caput aureum, brachia argentea, pectus æneum, & cuius pedes lutei: *Et ecce statua grandis & sublimis stabat coram te*, cumque Rex ingentem hunc colossam attentius contempleretur, sceleratus quidam laterculus, sublimi monte delapsus, ac pedibus huius statuæ aduolutus, eam defecit & in cineres redegit, quod cum factum esset, parvus ille lapillus in rupem ingentem exereuit, mundumque vniuersum repleuit magnitudine. terribile profecto emblema: sed audite eius expositionem. Vastissima statua humanæ naturæ imaginem referebat, caput illud aureum iustitia originaria est, lutei pedes fragilitas mortalium, lapillus ipsa mors, mons ingens peccatum, è quo lapillus ille noxius delapsus, magniq; huius corporis pedibus aduolutus, omnia in cineres ac putredinem redegit, vnde dictum est, *Puluis es, & in puluere reuertetur*. At mox exiguus ille laterculus, post ingentem hanc concussionem, in tantam magnitudinem exereuit; mors inquam, quæ adeo exigua initio erat, adeo potens reddita est, tamque amplum imperium consecuta, vt totum terrarum orbem nominis sui potentia compleat & percellat, nihilq; omnino reperiat, quod ei ad hominum ruinam destructionemque non seruiat.

Omnia

mors

serui-

at, vt ho-

mines tol-

pueat.

Gen. 19.

Exod. 14.

Num. 16.

1. Reg. 17. 18.

Et profecto sic se res habet; hic tibi, ô crudelis bellatrix, mundus instar arxamentarii cuiusdam est, omnia elementa instar telorum & armorum, quæ in hominum damnum ac perniciem adhibeas. Ignem quippe adhibes, quo nos exurat; aerem, vt spiritum neget, terram; quæ nos deglutendo deuoret, mare vero, quod vndis vorticibusque suis inuoluat. Sodomitæ imbre sulphureo & fulmine extincti sunt; Ægyptii in aquis sepulsi, Core, Datnan, & Abiron, vini à terra absorpti, vna cum tabernaculis; Abisalom & Achitopel suspensi Spiritus defectu interiit.

Vnde merito illud Poetæ hic vsurpare liceat, *Mors, tibi non in mille: mille nocedi ars.*

In Apocalypsi ingentem quandam draconem intueor, septem instructum capitibus, ac decem munitum cornibus, qui mulierem prosequatur, caudaque tertiam stellarum partem secum trahebat. *Et ecce draco magnus, rutilus, habens capita septem & cornua decem, & in capitibus eius diademata septem.* Omnis varis huiusce monstri expositionibus, dico hic feralem hanc Parcæ designari, quidni? an non enim mors draco quidam est, quo nullus in rerum natura truci conuulentior & atrocior, qui fœminam, id est, fertur humanam naturam, acriter insequitur, de quo dicitur, *Draco iste quem firmasti ad suadendum ei.* Draco inquam septem capitibus communitus, septem scilicet peccatis mortalibus. Vnde scriptum est, *Confregisti capita draconum in aquis*, id est, peccatis; quorum filia mors est, nam *Per peccatum mors*: lingula porro hæc capita diadema gestant, eo quod septem peccata mortalia totum omnino orbem sibi subiecerunt. Vel ideo, si malitis, *Rom. 5.* draco hic septem coronas gestat, quod septem qui coronis insigniti sunt imperio suo coerceat: dominatur namque Pontificibus, Imperatores moti cogit, Regibus vitam eripit, Principibus dominatur, Duces è medio aufert, Marchiones subiugat, Comites deniq; trucidat, qui omnes coronas gestat. Postremo draco hic decem cornibus minatur; vbi numerus finitus pro infinito positus est, ad demonstrandum mille morti technas mille artes, mille media suppetere ad vitam hominibus eripiendam.

Hæc quantus hic sese mihi campus aperit, quot artes & morbos hic detego, quibus in nostram illa perniciem visa est coniuersa, sed vestra mihi hic venia liceat medicum agere, atque omnium morborum agritudinumque catalogum texere. Modo namque inuadit caput, & apoplexiam gignit: modo petit oculos, & per ophthalmiam nos proternit; modo aures, & parotide nos enecat; guttur interdum subintrat & angina nos suffocat, hodie manus chiragra; cras pedes podagra discruciat, alias latus premit, & pleuritidem mortalem procreat. Vt hic interim taceam quam multi bello intestino, oculis prodi-

Apoc. 12.

Mors dra-

coni con-

sulentior

humanam

naturam,

acriter in-

sequitur,

de quo dicitur,

Draco iste quem firmasti ad suadendum ei.

Draco inquam septem capitibus communitus, septem scilicet peccatis mortalibus. Vnde scriptum est, Confregisti capita draconum in aquis, id est, peccatis; quorum filia mors est, nam Per peccatum mors: lingula porro hæc capita diadema gestant, eo quod septem peccata mortalia totum omnino orbem sibi subiecerunt. Vel ideo, si malitis, Rom. 5. draco hic septem coronas gestat, quod septem qui coronis insigniti sunt imperio suo coerceat: dominatur namque Pontificibus, Imperatores moti cogit, Regibus vitam eripit, Principibus dominatur, Duces è medio aufert, Marchiones subiugat, Comites deniq; trucidat, qui omnes coronas gestat. Postremo draco hic decem cornibus minatur; vbi numerus finitus pro infinito positus est, ad demonstrandum mille morti technas mille artes, mille media suppetere ad vitam hominibus eripiendam.

Rom. 5.

draco hic septem coronas gestat, quod septem qui coronis insigniti sunt imperio suo coerceat: dominatur namque Pontificibus, Imperatores moti cogit, Regibus vitam eripit, Principibus dominatur, Duces è medio aufert, Marchiones subiugat, Comites deniq; trucidat, qui omnes coronas gestat. Postremo draco hic decem cornibus minatur; vbi numerus finitus pro infinito positus est, ad demonstrandum mille morti technas mille artes, mille media suppetere ad vitam hominibus eripiendam.

Mille morti i

media sup-

petunt; vt

nos in inte-

ritu rapiat.

prodicionibus, seditione intrinsecus excita-
ta, exstinguantur: nempe illorum tormini-
bus circa intestina, colica in ventre, lithiasi
in vesica, syncopa & palpitatione in corde,
oppilationibus in splene, inflammationibus
in hepate, hydrope in venis, aliisque morbis
occulis, quorum & causa incognita est, &
quibus non adeo facile mederi par est, an
non igitur draco hic terribilis, an non cor-
nua hæc cuius pertimescenda sunt? an non
varia ei media suppetunt, quibus homini vi-
tam eripiat? an non potentia eius incompa-
rabilis est?

Figura.
Apo. 6.

Describit idem Ioannes eodem in libro
equitem non minus admirabilem, pallido
nimirum equo insidentem, cuius vestigiis
infernus quam proxime imminabat, cui in
quatuor orbis angulos potestas data erat.
Quid per cataphractum hunc pugilem de-
signetur pluribus demonstrare non existi-
mo necessarium, cum ipsemet auctor sui
ipsum sit interpretes, dicens, *Cui nomen mors.*
Sed hoc vnum hic addidero, peccatum cur-
sorem esse quod nimirum mortem in orbem
inuexit, & per quatuor terræ angulos eandem
destinavit. Verum me dicere testabitur ad
Romanos Paulus: *Per vnum hominem mors*
intrauit in mundum & per peccatum mors. Por-
ro potens ille miles potestatem iam habet
super quatuor mundi angulos, nam *statutum*
est omnibus hominibus semel mori. O potesta-
tem illimitatam! O decretum horribile &
sanguinolentum! sed quoniam iam figuras
aliquot deprompsi, plures & nouas quidem
adducere constitui.

Supra.

Rom. 5.

Heb. 9.

Contemplor in Iona Propheta hederam
quandam virentem, egregiæ cuidam arbori
mordicus adhaerentem, sub cuius vmbra
Ionas suauissime requiescit: video quin et-
iam ad radicem eius vermiculum qui eam
paulatim erodit, omnemque virorem, fuc-
cum, medullam depascit. Textus verba
hæc sunt: *Et parauit Deus vermem in ascensu di-*
luculi in crastinum, & percussit hederam & ex-
aruit. Virescens hæc hedera hominem ad
vium exprimit, cuius iuuentus instar vi-
roris est: hedera inquam, quæ in altum ca-
put erigere & vmbra comas, in paradiso

Ion. 4.

terrestri, idque arboris vitæ adminiculo late
diffundere cõperat. At mox vt peccatum
superuenit, Deus omnis iniquitatis vindex
seuerissimus, mortis vermiculum statim ei-
dem oppoluit (dicens, *in quacumque hora cõme-*
deris, morte morieris) qui eiusdem radice cor-
rodens & depascens, omnem quamprimum
virorem & luxuriam comarum derondit,
immortalitateque & gloria eam exuens, &
florenti arbuticula, inuilem & emortuum
truncum constituit.

Lego in libro Iob, turbinem quandam è Iob.
regione deserti, quatuor angulos domus, in
qua primogenitus fratribus conuiuium pa-
rauerat, tanto impetu concussisse, vt vna o-
mnes oppresserit ruina. O casum deploran-
dum! Quid hæc nobis historia denotat?
Turbo ille vehemens mortem representat,
quæ verus quidem ventus est & quidem
turbulentus, qui è regione deserti, id est,
peccati procedens, tanto impetu, Adami o-
mnium hominum primogeniti domum, in
quo omnes eiusdem posteritas interpretati-
ue, velut in domo quadam, commorabatur,
concussit, vt ad terram eandem prostrauerit
eiusdemque casu omnes mortales oppresserit.
Hem quænam illa vehementia, quam validi
ictus, & omnes quidem è morte velut è fonte
descendentes, è quibus quanta sit eius cru-
delitas & tyrannis, quantaque eius potentia,
facile colligi potest: sed vndenam, obsecro,
horribilis hæc chimæra prodit? ecquis illam
in mundum inuexit? quænam eius origo est?
ecqua prodit cauerna? quoniam reclusa est
antro? quis eam versus, quæ tigris illam ge-
nuit? ecquæ illam læna lactauit? quis eius
natiuitatem inspexit? quis illius natalem an-
notauit? audite, rem patefaciam.

Mortalium sapientissimus Salomon, a-
perte declarauit, à Deo mortem factam Deus non est
non esse, & quocumque tandem condito-
re aut patre prodierit, ab illo Optimo Ma-
tiximo omnium rerum conditore originem
non sumere: Deus, inquit, *mortem non fecit,* Sap. 1.
nec letatur in perditione viuorum. Quod do-
ctissimus ille occultioris Theologiæ my-
stes verbis, id ipsum Daniel Propheta figu-
ra quadam expressit. Paruus ille laterculus,
qui

qui monte delapsus vastam illam statuam comminuit, sine vilo hominum adminiculo, nec humanis impulsibus decidit; *Abscissus est lapis de monte sine manibus: & percussit statuam in pedibus eius ferreis & scissilibus, & comminuit eos.* Denotabat hoc, mortis lapidem peccati Cauaslo delapsum, & humanam naturam statuam in cineres redigentem, non Dei impulsu auxilium descendisse, nec manu eius opus existere. Vnde Ioannes, vnus de numero eorum, qui fidei nostrae mysteria scriptis tradidere, hanc Danielis figuram, & sapientis Salomonis sententiam, auctoritate sua confirmans, ait, *Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil*, id est, mors, quae nimirum vitae ipsius aduersaria est, atque omnis Esse priuatio. Non multum errasse mihi videmini, o sacri Scriptores, cum docetis, Deum infernalis huius Megara conditorem vel auctorem non esse, mihi quoque praegnantibus & euidentibus rationibus ad manum sunt, quibus quidquid e contra obici potest, refellam. Ecce primam.

Quidquid summus ille & omnipotens Deus condidit, bonum est, & ab omni malo alienissimum. Testem huiusce sententiae habeo Moysen, qui omnia & singula, quae Deus admirabili illo creationis die condidit recensens, ait eidem bona & quidem optima fuisse, *Vidit Deus cuncta quae fecerat, & erat valde bona*, at mors nihil omnino boni in se complectitur, cum non habeat Esse. Esse enim, & bonum, a se mutuo seiungi nequeunt, & ad se inuicem sunt reciproca; vnde bene Metaphysicorum axioma ait, *(Ens & bonum conuertuntur.)* Deus igitur mortem non condidit, & bene dixit Euangelista, *Sine ipso factum est nihil.*

Secunda sit. Quidquid etiam summus ille rerum conditor in hoc mundo produxit & condidit, id iuxta ideas & formas illas aeternas, quae ab omni aeternitate in profundis diuinae eiusdem essentiae abyssi reconditae erant, productum est: adeo vt omnia quae effinxit, prius in ipso, idque propter formas illas aeternas, viuerent, vnde idem qui supra Ioannes, *Quod factum est in ipso vita erat.* Quapropter si Deus mortem condidit, ne-

cessse fuit, prius eiusdem ideam in diuina essentia habitasse: sed hoc penitus absurdum est dicere, ipse enim vera vita est, & quidquid in ipso est, vita est, & viuit; testatur enim de se ipso; *Ego sum via, veritas & vita.* Deus igitur informem hanc chimaram non creauit, nec mortem progeniuit. Sed quoniam haec secunda ratio paulo subtilior est, & supra communem hominum captum, aliam faciliorem, & rudiorum ingenio accommodatiorem producam. Tertia igitur haec sit.

Mors, si Philosophicis terminis agere velimus, quid est aliud quam mera priuatio, atque ipsius nihil mater & generatrix? Priuatio autem nihil est: ipsum vero nihil a Deo factum non est, nec in eius erat potestate id effingere; non quod ideo minor aut saltem immunita eius videatur potentia; sed quia reuera fieri minime poterat; non est enim effectus, sed defectus, atque, i. e. quod Euangelista aperte confitetur, *Sine ipso factum est nihil.* Deus igitur mortis auctor non est, nec mortem condidit. Vnde igitur venit? quas dicendus pater tam infelicis abortiuus? quis haec filia gloriabitur? Audite attente, paucis dicam, in crastina concione cetera referuaturus.

Peccatum mortem in mundum inuexit: ipsum est quod infelicem hanc filiam progeniuit, testatur id Apostolus, *Per unum hominem peccatum intravit in mundum & per peccatum mors.* Absque peccato enim fuisset, nulla coemeteriorum, sepulchrorum, funerarum, tumulorum fieret mentio; fuisset prorsus immortales ac mori nescii. Hoc namque priuilegio initio creationis donatus fuit generis nostri auctor Adam; vt nempe a morte immunis foret, ni peccaret: Corpus hoc nostrum, e quatuor sibi mutuo contrariis constans partibus, vt modo est, ab illo quidem tempore natura sua corruptibile & mortale fuit; sed per singularem Dei gratiam mortis immunitate gaudebat, adeo vt nisi voluisset, mori non valuisset. At quam primum vt laxatis habenis peccatum orbem intravit, cruenta illa furia etiam prodiit, & cum illa omnis malorum ilias & arummarum seminarium.

Peccatum mortis causa. Rom. 5.

Figura. Gen. 45. 46. 47. Exod. 1. 2. 3. 4. 5.

Tom. 4. Bess Admont.

D Hebraei,

Hebraei, quādiu in Ægypto Ioseph viuebat, pace sub Pharaone & summa quiete fruebantur, sed statim vt Ioseph ad patres appositus est, & alius quidam Pharaon regnū adiit, miserum in modum afflictū fuisse, & laboribus quodammodo exhaustū. Insignis profectō allegoria, cuius sensus & expositio hæc est: in statu innocentia & prima mundi ætate, quādiu iustitia originalis, cuius figuram gerebat Patriarcha Ioseph, in terris regnabat; omnis ille populus, facultates inferiores intelligo, summa in pace viuebat, appetitu scilicet rationi, ratione animæ, anima autē Deo obtemperate. At confestim vt Ioseph exspirauit, gratia ablata est, ac iustitia perditā, alius quidam Pharaon imperio successit, nouus inquam appetitus, qui ad instar crudelī tyranni totum interius statum deuastabat, omnesque facultates animæ profligabat. Expertus id erat gentiū Apostolus Paulus, dum exclamat, *Sentio aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ.* Has itaque turbas, motus, hocce bellum, & hæc diuortia peccatorum concitauit, itaque vetus illa venifica in mundum descendit.

Rom. 7.

Sed iam nimis diu de morte locuti sumus satius n. foret eiusdem meminisse, quam longos de eadem sermones texere. Quapropter mementote Auditores, & eiusdem recordamini, sapius de eadem cogitate, ac vobis in mentem reducite, quid mors sit, eius potentiam, vires, robur agnoscite, & in æternum, teste Salomone, non peccabitis.

Tu vero, o Deus, immortalis, qui præter solam mortem creasti omnia, eius animæ lamine memoriam firmiter semel, obsecro, insculpito; ac deinde mentibus nostris, quod horribile hoc monstrum sit, quāque cruenta hæc bellua, insigito. Fac vt perfecte semel quid ipsa sit sciamus, sciamus inquam, ipsam esse omniura rerum vltimum, nobilitatis despoliationem, diuitiarum prædatricem, deliciarum finem, atque omnium mundi honorum terminum; ipsum vero moti esse, egredi superbis illis palatiis, & quidē pedibus animam & vitam ratione quadam insolita amittere, tumultum cæno & sordibus searētē ingredi, ac deniq; ex omnibus mundi diuitiis nihil præter semilacrum indusum

secum ferre. O rem amaram & vere iustissimam! o funestum nuntium! Deinde discamus Domine, quānam eius vis sit tyrannis, potentia, vt nimirum sit regina, quæ Regibus imperet, Princeps quæ Monarchas depellet dominatrix quæ totum terrarū orbem crudeli imperio flectat: vt illa sit, quæ nullum robur metuat, nullas vires reformidet, quæ Cæsares, Annibales, Hercules, Alexandros subegerit; vt illa sit, quæ omnibus artibus & scientiis dominetur, quæ omnes Academies confuderit, & euerterit, quæ Platonēs, Socrates, Aristoteles, Senecas, atque adeo omnē Philosopherum scholam obmutescere coegerit: vt sit illa, quæ Croesos, Cyros, Alfueros, & Crassos Romanos pessumdederit, ac subiecerit. Hęc igitur Domine, cogitatio animas occupet, vt crudelis huius sanguisugæ naturam perspectam habentes, eandem timeamus, timentes de eadem cogitemus, cogitantes ad eam nos disponamus, quo bene in Domino moti, & deinde æternam vitam nancisci valeamus; illam inquam vitam quæ nos in sempiterna beatitudine manet, ad quam nos Pater, & Filius, & Spiritus S. conducat. Amen.

FERIA TERTIA.

DE CAUSA MORTIS.

Partitio.

- I. An mors homini sit naturalis.
- II. De statu innocentia in deliciis deperditio.
- III. De hominis inextinguibilitate.
- IV. De similitudine hominis cum Deo.
- V. De miseris status lapsu.

Memorare nouissima tua, & præsertim vt mors in orbem intrauerit, & in æternum non peccabis. Eccles. 7.

FIGVRA.

PRIMVS Israelitarum Rex Saul, singulari Dei priuilegio ad regnum Iuda euectus,